R. MUNTANÉ

¡Ditxós Tenorio!

MADRID
Sociedad de Autores Españoles
1914

¡DITXÓS TENORIO!

JUGUET CÓMICH EN UN ACTE Y EN VERS

ORIGINAL DE

RAMÓN MUNTANÉ

BARCELONA
BIBLIOTECA «TEATRO MUNDIAL»
21 - Carrer de Sant Pau - 21
1914

REPARTIMENT

Mercè	20 anys.
Matíes	55 »
Enrich	25 »
Don Pau	50 »

L'acció, a Barcelona.

Dreta y esquerra, les de l'actor.

Totes les societats que vulguin representar aquest juguet tenen de subjectarse als exemplars publicats pel «Teatro Mundial» (Suplement Català), puig aquesta edició és diferent de les anteriors.

FÉLIX COSTA
IMPRESSOR
Nou de la Rambla, 45

ACTE UNICH

L'escena representa una sala ben amoblada. Porta al fons que conduheix a l'escala y una a cada costat. Al mitj, taula ab tapete.

ESCENA PRIMERA

DON MATÍES, qu'estarà assentat al costat de la taula llegint «Don Juan Tenorio».

MATÍES
«...como al mundo es bien notorio;
si en vuestro alcázar mortuorio
me aprestáis venganza fiera,
daos prisa, que aquí os espera
otra vez don Juan Tenorio.»

(Tanca el llibre.)

¡M'encanta molt, aquest drama!
Sempre l'estich fullejant.
¡Es l'obra que més m'engresca
del teatre castellà!
El que a mi més m'entusiasma,
del *Tenorio,* és l'acte quart
quan en Gonzalo y Mejía
moren als peus de don Juan.
També és bonich el sisè acte
quan se n'entra el convidat,
don Gonzalo, y els de taula
es queden endormiscats.
¡Són escenes de gran mèrit!
Per mi, el més gran ideal
fóra ser sogre d'un gendre,

¡ què dich jo ! d'un comediant,
perquè d'aquesta manera
podríem representar
el *Tenorio* tantes voltes
com a mi em passés pel cap.
Més la noya no vol còmichs,
y jo, me l'estimo tant,
que, vaja, per no enfadarla
fins em veuría capàs
d'anar descals... dins d'un cotxe
y pujar a Montserrat.
¡ Carambes ! Ara que hi penso :
a les nou m'haig de trobar
a casa de l'amich Freixes,
que ja'm dèu està esperant.
Alaba molt el *Tenorio*
aquest també ; y és el cas
que a les festes a la tarde
sempre el fem dalt del terrat. (Al públich.)
¿ Vostès no m'han vist may ferlo ?
¿ No ?... donchs ara ja'm veuràn
com en cinch minuts escassos
faré un tros de l'acte quart.
Vaig a buscar la pistola
y l'espasa. (Matías se'n va per l'esquerra, tornant al poch rato ab una escombra y la mà de morter.) ¡ Ja, ja, ja !
Posem ara les cadires ;
una per cada costat. (Fa tot el que indica.)
Aquesta (Per l'esquerra.) serà el Mejía ;
jo faré l'audàs don Juan ;
aquesta (Per la dreta.) farà el Gonzalo
y ja ho tenim arreglat. (Mirantse les cadires.)
¡ Quin parell de personatges !
¡ Sembla qu'estiguin parlant !
¡ Ulloa ! (Amenassant ab la mà de morter a la cadira de la dreta.) Pues mi alma así
vuelves a hundir en el vicio,
cuando Dios me llame a juicio
tú responderás por mí. (Tira la mà de morter a la cadira de la dreta.)

Ara aquest. (Per la de l'esquerra.)
Y tú, insensato,
que me llamas vil ladrón,
di, en prueba de tu razón,
que cara a cara te mato.

(Ab l'escombra fa com si es barallés ab el Mejía; pega cop a la cadira fentla caure y adelantantse al públich ab l'escombra a la mà, diu:)

Llamé al cielo y no me oyó,
y pues sus puertas me cierra,
de mis pasos en la tierra,
responda el cielo, y no yo.

(Llensa l'escombra y se'n va corrents pel fons.)

ESCENA II

MERCÈ, per l'esquerra.

MERCÈ (Desde la porta.)
¡Qué pot ser tant rebombori!
(Entrant.) No's veu ningú; y és el cas
que la sala està que sembla
una parada als encants. (Sorpresa.)
¿La mà de morter? ¿L'escombra?
¿Qui les pot haver portat
aquestes eynes de cuyna
dins de la sala? ¡Es estrany!

(Recull els trastos indicats.)

Ja qu'estich sola a la sala
y ningú em pot espiar,
llegiré el que'm diu la carta
que l'Enrich m'ha fet a mans.

(De dins de la màniga es treu una carta y la llegeix.)

«Mercedes del alma mía.»
¡Com comensa! ¡Quin contrast!
(Llegeix.) «Desde las nueve a las once
estaré frente al portal
de tu casita, en espera
de que me hagas la señal
de que si está o no tu padre,

pues hoy mismo le he de hablar
de asuntos que a ti y a mí
nos convienen arreglar.
Adiós. Se espera tu Enrique.»

(Plega la carta y l'amaga a la màniga.)

Jo també estich esperant
el moment de darli el *sí*
al meteix peu de l'altar.
Més el papà vol per gendre
un que sigui comediant:
y l'Enrich no ho és, de còmich,
qu'és tot un senyô advocat.
¡Vès ara quina taleya!
Té maníes el papà. (Pausa.)
Farà, si mal no recordo,
cosa de sis o set anys
que va agafar la caboria
de guardar les pells de gat,
perquè deya que posades
sota'l llit, ans de sopar,
curaven d'atachs de nervis...
del que no'n patía may.
Ara ja ha cambiat la tecla;
ja ha olvidat les pells y els gats,
però en cambi és més dolenta
la manía que ha agafat
ab els drames, les comedies
y els ditxosos comediants.

(Toquen les nou.)

¡Les nou! ¡L'Enrich ja m'espera!
Vaig a mirar si és a baix.

(Entra per la dreta y torna desseguida.)

Si, ja hi és; ¡may ha fet falta!
No he vist jove més puntual.

(Dient aquest últim vers, se n'entra per la porta esquerra y surt desseguida ab una tovallola.)

Aquí tinch la tovallola;
vaig a ferli les senyals.

(Entra per la dreta y surt desseguida sense la tovallola.)

¡Ja l'ha vista! ¡Ja s'acosta!

¡ Ja sab que no hi ha el papà !
(Va a la porta del fons, escolta y obre.)
¡ Ja puja ! ¡ Deixa'm obrirlo !
Quan el tinch al meu costat
sembla que estich a la gloria.
¡ No hi ha rès com l'estimar !

ESCENA III

MERCÈ y ENRICH, pel fons.

ENRICH (Trayent el cap.)
¿Que hi ha moros a la costa?
MERCÈ Moros, no ; mores hi ha.
ENRICH Axís, donchs, ja no m'espanto ;
haventhi mores, avant. (Entra.)
MERCÈ Tú sempre estàs molt alegre.
ENRICH ¿Que vols que'm posi a plorar?
Y bé, digues, Merceneta :
¿ja has parlat al teu papà?
Mira que és cosa que cansa
el festejar d'amagat.
¿Li has parlat del nostre assumpto?
MERCÈ Ahir vespre.
ENRICH ¿Y com va anar?
MERCÈ El meteix qu'altres vegades,
sense treure'n resultat.
Tot sopant, se'm posà serio,
y abans de passar mitj quart
ja va comensâ a parlarme
de drames y comediants
y sobre tot del *Tenorio* ;
sense això no pot passar.
ENRICH ¡ Ditxós *Tenorio !* Ja és massa.
(Resolt.) Avuy tot queda arreglat.
Fa uns quants dies que pensava
com m'ho podía enginyar
per ferme passar per còmich,
siguent, com soch, advocat.
MERCÈ No t'entench de cap paraula.
ENRICH Escolta'm bé y m'entendràs.

¿Què't sembla de presentarme
al davant del teu papà
y dirli que soch un còmich,
es dir, un primer galàn,
en els drames d'en Zorrilla
y del gran Echegaray?
¿Què'm contestes?

MERCÈ — Pots provarho.

ENRICH — Tu me'l tens de preparar.

MERCÈ — Faré tot el que m'indiquis.

ENRICH — Agafes al teu papà;
procures d'acontentarlo,
y quan ja ho hagis lograt
y el tinguis al teu domini,
li dius seguit, nèt y clar,
que ja fa cinch o sis mesos
que un jove molt ben plantat
et segueix cada diumenge,
sortint de la Catedral,
y que tu, que averiguaves
els informes del galàn,
has sabut, per una carta
que una amiga et va entregar,
qu'és un còmich de valía,
que fa el *Tenorio* tot l'any,
y en fi, dígali tals coses
que'l fassin entusiasmar
de manera qu'ell et dongui
permís per jo podê entrar
a enrahonâ ab ell un bon rato
per ferlo caure al parany.

MERCÈ — Noy, noy, noy, ¡quin embolich!

ENRICH — Es l'únich remey que hi ha;
ab això, si et decideixes
avuy tot queda arreglat.

MERCÈ — Si, si, si; jo'm decideixo.

ENRICH — Axís tornaré més tart
y prepararem l'enredo
per sortir del temporal.
(Disposantse a marxar.)
Adiós, pues, y en mí te fía.

MERCÈ — *Y en mí el garboso galán.*

ENRICH *Adiós, pues, franca Lucía.*
MERCÈ *Adiós, pues, rico don Juan.*
(Truquen a la porta. Enrich y Mercè queden sorpresos.)
ENRICH ¿Han trucat?
MERCÈ No hi ha cap dubte.
Si serà...
ENRICH ¡Què! ¿Qui serà?
MERCÈ ¡El papà!
ENRICH No vull que'm trobi;
jo'm tiro del balcó abaix.
MERCÈ ¡Vaya uns acudits t'agafen!
ENRICH Aixís no m'agafarà.
MERCÈ Mira, amaga't aquí dintre.
(Porta dreta. Tornen a trucar.)
Cuyta, que torna a trucar...
ENRICH ¿Y si el teu papà se n'hi entra?
MERCÈ Ja'l distreuré, si ve el cas.
Apa, cuyta, determina't. (Tornen a trucar.)
ENRICH Si, si; m'amago. (Enrich entra primera dreta.)
MERCÈ ¡Ja va!
(Mercè va a la porta del fons y entra junt ab Maties.)

ESCENA IV

MERCÈ y MATÍES, que entren, dihent els dos primers versos. y ENRICH dins.

MATÍES ¿Com és que has trigat a obrir?
¡He estat mitj quart repicant!
MERCÈ Estava arreglant la sala!
MATÍES ¿Y per què l'has d'arreglar?
¿No ho estava, d'arreglada?
MERCÈ ¡Ja ho crech! Semblava els encants;
la mà de morter, l'escombra...
MATÍES (Té rahó, m'ho he descuidat.)
He volgut fer el *Tenorio*,
y, com sabs, a l'acte quart
don Juan mata a don Gonzalo
y a don Lluís també: ¡zis! ¡zas!

l'enfila com un cargol.
Dintre la cuyna he trobat
les eynes de barallarme,
y aquí me les he deixat.

ENRICH ¡ Etxem ! (Desde dins.)

MERCÈ (¡ Oh !)

MATÍES (Ab por.) ¿Qui és qu'estornuda?

MERCÈ (¡ Pobre Enrich ! S'ha encostipat.)

MATÍES (Tremolant.)
¡ Aquí a casa hi ha algún lladre !

MERCÈ No hi ha cap lladre, papà.

ENRICH ¡ Etxem ! (Desde dins.)

MATÍES (Ab por.) ¿Sents com estornuda?

MERCÈ (No sabent què dir.)
Serà... el vehí del costat.

MATÍES (Ab recel.)
No crech que sigui un pochs-modos,
com suposes, don Pascual,
que quan estornudi giri
la cara cap aquí.

MERCÈ ¡ Ba !

MATÍES (No fóra pas bo per còmich
aquest qu'estornuda tant.)

MERCÈ Bé, papà : deixi's de coses
y escolti'm, que vull parlar
d'una cosa que vostè
en tindrà alegría gran.
(Ara dauraré la píndola ;
després l'hi faré empassar.)

MATÍES Digues, donchs, y acaba prompte.

MERCÈ Encara no estaré un quart .
Tinch de ferli sapiguer
que per tot avuy vindrà
un jove per demanarme.

MATÍES ¿Què dius ara?

MERCÈ La vritat.

MATÍES ¿Qui dèu ser aquest pela-canyes?

MERCÈ No és pela-canyes, papà.
Es còmich. (Ja la té.)

MATÍES ¿Còmich?
¿Y t'ha dit?...

MERCÈ Que avuy vindrà.

MATÍES (Ja li faré fê el *Tenorio.*)
MERCÈ (Rient.) (Ja és a la ratera, ja.)
Y cregui'm qu'és un bon mosso,
y molt rich, y és advocat.
MATÍES ¿No acabes de dir qu'és còmich?
MERCÈ Vull dir, còmich.
MATÍES Bé, veuràs,
no vull que diguis mentides.
¿Es còmich o és advocat?
MERCÈ ¿Prò que no li dich qu'és còmich?
(Si em descuido esguerro el plan.)
MATÍES ¿Y que sabs si fa el *Tenorio?*
MERCÈ ¿Que si el fa? ¡Ja ho crech! Cada any.
MATÍES ¿Sabs, noya, que m'emboliques
y no sé si en sortiràs?
MERCÈ ¿Y per què?
MATÍES ¿Per què? Escolta'm:
¿com és qu'ara, d'un plegat,
t'has enamorat d'un còmich
quan cada dia m'estàs
marejantme y criticantme
perquè jo et vull fer casar
ab un que fassi comedies?
MERCÈ Quan vaig coneixe el galàn
que li parlo, ¿què sabía
si ell era o no comediant?
Sols sé jo que a mi m'agrada,
y per xò ara li he parlat,
perquè trobo que d'eix modo
es pot molt ben arreglar
sent per mi un jove agradable
y per vostè un comediant.
MATÍES Tens rahó; quedem entesos.
¿No m'has dit qu'avuy vindrà?
MERCÈ Aixís ell m'ho va prometre.
MATÍES Donchs si al venir des el cas
de que jo estigués per dintre,
passa'm recado a l'instant,
perquè, com que tinch d'anarme'n
dintre de poch rato al banch,
si vingués mentres sóch fòra
li dius que dins breus instants

estaré jo de tornada
per parlâ el que té pensat.

MERCÈ — (¡ Si sapigués que ja és dintre !)
Faré lo que'm diu, papà.

MATÍES — Ara, donchs, me'n vaig a escriure.

MERCÈ — (Donchs jo espero a l'advocat.)

MATÍES — (Tot anantse'n per l'esquerra.)
(Ja tinch jo lo que buscava :
sê el sogre d'un comediant.
¡ Qu'és bona la meva filla !)

MERCÈ — (Mirantse com Matíes se'n va.)
(¡ Qu'és ignocent, el papà !)

ESCENA V

MERCÈ, després ENRICH.

MERCÈ — Es ben meva la jugada ;
ja tinch el papà enganyat ;
per enfadat qu'ell estigui
un còmich el fa alegrar.
Mentres ara no s'esguerri
el plan que li havem tramat,
ja podem cantar victoria.
¡ Ja, ja, ja ! ¡ Pobre papà !
(Mercè obre la porta de la dreta.)
Enrich, surt. (Surt Enrich ab el mocador al nas.)
¿ Què tens ? ¿ què't passa ?

ENRICH — Dòna, ¿ què'm té de passar ?
¡ Etxem !

MERCÈ — ¡ Jesús !

ENRICH — Per ta culpa,
mira quin encostipat.

MERCÈ — Enrahona poch a poch,
que podría estâ escoltant.

ENRICH — ¿ Que no és fòra ?

MERCÈ — No, és a dintre,
y si et sentís enrahonar
podría entrar en sospites
qu'hem de procurâ evitar.

ENRICH — Bé, donchs, deixemnos de coses

y passem a lo important.
¿Que t'ha sortit bé, l'enredo?
MERCÈ No podía millô anar.
ENRICH ¿Y què, ja puch presentarme?
MERCÈ Ja crech que t'està esperant.
¡Quan jo li he dit qu'eres còmich
s'ha quedat tot encantat!
ENRICH ¿Y ha preguntat pel *Tenorio?*
MERCÈ D'això ja no'n cal parlar.
ENRICH Aixís, donchs, ja estem a salvo.
MERCÈ Per ara tot va marxant.
ENRICH Està bé. Diga'm del modo
que m'hi tinch de presentar.
MERCÈ Figurarem que tu ets fòra,
o, millor dit, que has trucat;
jo me n'aniré a avisarlo,
ell desseguida vindrà;
corro jo, t'obro la porta,
tu entres fent ademans,
li dius versos del *Tenorio*
y ja ho tens tot arreglat.
ENRICH Diga'm, donchs, per hont comenso.
MERCÈ Per nâ a l'escala y trucar,
el demés és cosa meva.
ENRICH Donchs a l'escala me'n vaig.
MERCÈ Si, Enrich, si; femho depressa
que'l temps passa y se'ns fa tart.
(Mercè acompanya a Enrich al fons; al poch rato se sent el timbre de la porta y es dirigeix la Mercè a l'esquerra.)
¡Papà, papà! Cuyti, vingui.

ESCENA VI

MERCÈ, DON MATÍES y després ENRICH.

MATÍES ¿Què és? ¿Què hi ha?
MERCÈ (Anunciant.) Aquell comediant.
MATÍES (Buen talante.) Bien venido,
caballero.
ENRICH Bien hallado,

señor mío.

MATÍES — Sin cuidado
hablad.

ENRICH — Jamás lo he tenido.

MATÍES — Decid, pues. ¿A què venís
a esta hora y con tal afán?

ENRICH — Vinch a parlar de la noya
si vostè es digna escoltar.

MATÍES — Pot parlar sens cap recansa,
seyem y espliqui's : ¿què hi ha?

ENRICH — Jo soch còmich. (S'assenten.)

MATÍES — Me n'alegro.

ENRICH — Faig funció cada dimars
en un dels millors teatres
de la barriada de Sans.
Faig bolos per Catalunya
(y de boles també en faig).
Jo faig de protagonista
dels drames d'Echegaray.
Jo he representat les obres
del Teatre Català
com *Els segadors, Les joyes,*
Or, La filla del marxant,
La banda de bastardía,
El monjo negre, La fals,
El dir de la gent, La dida,
Tal faràs, tal trobaràs,
la cèlebre *Terra baixa*
al davant d'en Guimerà,
que, abrassantme, al segón acte,
va dir :—¡ Millor qu'en Borràs !—

MATÍES — Això si, ho diu a tothom.

ENRICH — Per tot ahont he treballat
he sigut aplaudit sempre,
y puch dî, ab el cap ben alt,
que dels còmichs d'avuy dia
soch qui tallo el bacallà.

MATÍES — (Ab to burlesch.)
¿Ja ha acabat? ¡ Es cosa estranya !
(Té corda per catorze anys ;
ja's coneix, ja, qu'és un còmich.)

MERCÈ — (L'Enrich ara s'ha enredat.)

MATÍES ¿Y que també fa el *Tenorio?*
ENRICH ¡Ja ho crech, home! ¡vol callar!
¡Si és la meva favorita!
¿El *Tenorio?* ¡Déu me val!
Sempre que jo'l represento
s'omple el teatre al instant
y han de posâ a la taquilla:
«No queden localitats.»
MATÍES ¿Y vostè el sab de memoria?
ENRICH Si, senyor.
MATÍES Donchs, ja veurà;
ara farem el quart acte.
ENRICH (¡Tu si que m'has ben trompat!)
MERCÈ (A Enrich.)
(¡Ay Enrich, com t'emboliques!)
ENRICH (A Mercè.) (Un medi tinch de buscar
per ferli aborrî el *Tenorio.*)
(A Matíes.) ¿Sab lo què havía pensat?
MATÍES Si no ho diu, no ho endevino.
ENRICH Donchs jo l'hi diré: és el cas
de que ara m'és impossible
poderli representar
el drama *Don Juan Tenorio,*
perquè haig d'anâ al Principal
a cobrâ el *préstam,* ¿comprèn?
com que hi estich contractat.
Però si que li asseguro
que dins dèu minuts o un quart
li faré *Don Juan Tenorio,*
advertint, que sortirà
l'estatua de don Gonzalo
per la paret.
MERCÈ (¿Què diu?)
MATÍES (Ab mofa.) ¡Ca!
ENRICH Vostè fassi'm la promesa
de que la noya em darà.
MERCÈ (¡Quin embolich!)
MATÍES Promès, donchs.
ENRICH Donchs tòquila; d'aquí un quart
estaré ja de tornada
y acabarem d'arreglar
l'assumpto que pendent queda.

MATÍES	Complint lo que m'ha indicat,
de que sortirà l'estatua
per la paret.

ENRICH	Ja ho veurà.

MATÍES	Satisfecho quedaré
al ver don Gonzalo. Vamos.
Conque señores, quedamos
en que la apuesta está en pie.
(Matíes y Enrich se'n van pel fons. Mercè es queda que no sab el que li passa.)

ESCENA VII

MERCÈ; després ENRICH.

MERCÈ	¡ M'han deixat de pedra marbre !
¡ Si em punxen no'm treuen sang !
Se'n van igual que dimonis
quan els empayten el sants.
Prò l'Enrich fa la gran planxa
a l'haverse embolicat
ab l'estatua del Gonzalo
y al voler ser comediant.
(Anant a la porta y escoltant.)
Em sembla que l'Enrich torna.
¡ Si que torna ! ¡ Qu'és estrany !
(Pel fons entra Enrich, rient en gran manera.)

ENRICH	¡ Ja, ja, ja ! ¡ Quina bromada !
¡ Y que content que ha marxat !
Ha anat més bé del que'm creya.

MERCÈ	Prò no sabs com sortirà.

ENRICH	¿ Què vols dir?

MERCÈ	Que n'has fet massa ;
perquè ¿com t'ho arreglaràs
per ferli sortir l'estatua
de don Gonzalo?

ENRICH	Ja sabs
qu'és cosa que convé ferla
per sortir de l'entrebanch,
perquè si no fos l'enredo
que de moment he tramat,
ell a cada hora voldría

fê el *Tenorio,* y és el cas
que de còmich no'n tinch rès,
y ens convé sortir del fang
sigui del modo que's pugui.

MERCÈ Prò pensa el que't passarà.

ENRICH No'm passarà rès, t'ho juro,
y perquè ho vegis més clar
tu meteixa te'n vas ara
a buscar al senyor Pau
y li dius que pugi prompte,
perquè ab ell tinch de parlar.

MERCÈ ¿Què vols fê, Enrich?

ENRICH Deixaho córrer;
tart o d'hora ja ho sabràs.
Apa, ves.

MERCÈ Si, me n'hi vaig.
(Anantse'n pel fons.)
(Si l'entench de rès, que'm matin.)

ENRICH Dígali que pugi aviat.
(Mercè desapareix pel fons.)

ESCENA VIII

ENRICH, sol.

ENRICH ¡La partida tinch guanyada
an aquest ximple, y serà
que tindrem broma llarch rato
si em surt bé el meu plan tramat.
Per una part fins m'hi espanto;
per altra, m'hi veig triomfant.
¡Si ell aborreix el *Tenorio*
puch comptarme per salvat!
(Pensatiu.) Segons el que'l portê em digui
veuré més segurs mos plans;
si un cop descobert l'enredo
don Matíes m'obre el cap,
amigo, *cosas del mundo...*
y tal dia farà un any.
(Al públich.) Avuy tinch de fer de còmich,
¡y no sé de declamar!
prò em jugo dugues pessetes

que may s'ha representat
comedia com dins poch rato
aquí es representarà;
advertint, si don Matíes
al veure's per mi enganyat
no'm trenca alguna costella
o em tira escales avall. (Escoltant.)
¡ Calla ! ¡ Sembla que ja pugen !
Preparemnos per l'ayguat.

ESCENA IX

ENRICH, MERCÈ y PAU pel fons.

MERCÈ (Desde'l fons, a Pau.)
¡ Passi ! ¡ Passi ! (A Enrich.) ¡ Ja és aquí !
PAU (A Enrich.) ¿Què se li ofereix, senyor?
ENRICH Escolteu.
PAU Soch tot orelles.
ENRICH Teniu de ferme un favor.
PAU Ab molt gust, mani el que sigui.
ENRICH ¿Esteu disposat a tot?
PAU (Ab por.) ¿Que's tracta, potser, de rebre?
ENRICH No crech arribâ an això,
però comenso per dirvos
que la nostra salvació
depèn, sense dius cap broma,
d'una paraula de vos.
PAU Bé, digui'm què tinch de fer
y prompte estarà entès tot.
ENRICH Donchs el que teniu de ferme...
és...
PAU ¡ Què ! ¡ Digui !
ENRICH Fer de mort.
PAU ¿Què diu ara?
MERCÈ ¡ Verge Santa !
PAU (¡ Vaya un enredo més gros !)
ENRICH ¿Què'm contesteu? ¿Podeu ferme'l,
aquest petitet favor?
PAU No. Y dispensi'm que l'hi digui:
és un favor massa gros.
¡ Fer el mort ! No'm creuràn pas.

ENRICH ¿Y perquè no?

PAU Perquè no.
Tothom pel barri ja sab
que'l pobre ataconador
es l'home més viu del barri
y no serveix per fê el mort.

ENRICH Prò com qu'estareu a casa
no se sabrà rès de vos.

PAU ¿Y els que'm vegin, si em coneixen?

ENRICH D'això no'n passeu cap por.

PAU Si fos igual fer sabates
o bé posar uns talons,
ho faría sense escrúpol,
però, fill meu, ferme el mort,
és cosa que may l'he feta
ni crech pas que sigui bo.

ENRICH (Tindré de provar si ab quartos
li faig fê el que ara no vol.)
Teniu, Pau, y feu muixoni.
(Enrich es treu de la butxaca una cartera; treu de dins un bitllet y el dóna a Pau.)

PAU ¿Prò, què'm dóna?

ENRICH (A cau d'orella.) Tot això
és per ara, per lo prompte.

PAU (Prenentlos.)
(Són cinch duros.) Vaja, donchs,
faré tot quant vostè vulgui.
Prò... ¿ho semblaré, jo, de mort?

ENRICH Si, home, si. Ara escolteume:
¿Sabeu el *Tenorio,* vos?

PAU ¿Que si el sé? Tot de memoria.
Al ménos l'he fet vint cops.

ENRICH Digueu, donchs, que sóu artista.

PAU Si, senyor: prò de nyinyols.

ENRICH ¿Y recordeu el sisè acte
què surt...?

PAU El Comendador.

MERCÈ (Ara ja comprench l'enredo.)

ENRICH (A Pau.) ¿Que sabríeu ferlo, vos?

PAU Em sembla que si ho provava
encara hi faría goig.
Però... ¿què és aquest misteri?

ENRICH — Ja l'enteraré de tot.
Estarem aquí a la taula
fent nostra conversació
el pare de la senyora,
la senyora, y a més, jo.
Farà de don Juan Tenorio
don Matíes, que ab rahó
té de fê el protagonista.
Vostè (A Pau.) fa el Comendador;
la Mercè, d'Avellaneda,
y el Centellas faré jo.
Tots plegats fem el *Tenorio*
y al dî aquells versos tant bons
de:—*Adelante*—qu'és quan surt
el que fa el Comendador,
vostè, qu'estarà amagat
en aquell quarto...

PAU — (Interrompent.) ¿Qu'és fosch?

ENRICH — No; surt com ho fan els còmichs
y parla tot aquell tros
fins que s'acabi l'escena,
y després pot tocâ el dos.
(Pau es posa a riure.)
Bé, molt bé, ¿de què se'n riu?

PAU — De que no sabré fê el mort.

ENRICH — Si és la cosa més senzilla
que pot ferse en aquest món.

PAU — Prò escolti: si don Matíes,
al veure que no soch mort
descobreix aquesta farsa
y agafa un gruixut garrot
que m'amidi les costelles
o bé que'm fassi un cap nou,
¿qui m'abona els blaus y tantos?

MERCÈ — Jo li respondré de tot.

ENRICH — Y jo, més a més, dèu duros.
¿Què contesta?

PAU — Acepto; prò
voldría qualsevol cosa
per poderme tapâ un poch.
Si tingués una flassada...

MERCÈ Ja li portaré un llensol.

(Mercè se'n va per l'esquerra.)

PAU ¡ Ja, ja, ja ! Bonica prenda.

(A Enrich, y fent ademàn de rebre.)

Vol dir que...

ENRICH No tingui por.

PAU Ja veurà ; pel que pugui ésser
jo'm posaré en un recó,
y mentres allí m'espero
diré dugues oracions
a Sant Pancràs y a Sant Quirse
perquè em guardin el meló.

(Tocantse el cap.)

ENRICH Com vostè vulgui, prò vaja...

MERCÈ (Sortint ab el llensol.)
Aquí tenim el llensol.

PAU (Tremolant.)
¡ Ay Déu meu, no les tinch totes !
¡ M'ha agafat un tremolor !...

MERCÈ No sigui tant rondinaire,
fa patir.

ENRICH (A Mercè.) Posa el llensol.

(Mercè posa el llensol a Pau, de manera que quedi ben tapat.)

PAU Tapi'm ben bé, senyoreta,
que no conegui que jo
faig això sols pels dèu duros.

MERCÈ Fugi, home ; no tingui por.

PAU (A Mercé.)
(¿ Que porta bastó el seu papa ?)

MERCÈ May n'ha portat, de bastó.

PAU ¡ Sobre tot no'm descobreixin !

MERCÈ Me'n guardaré prou.

ENRICH Y jo.
¿ Ja està llest?

MERCÈ Si.

ENRICH Donchs depressa,
a la sala del balcó,
y sobre tot no s'olvidi
cap detall de la funció.

PAU No'n passi pas cap cuydado.

(¡ Per mi avuy s'acaba el món !)

(Truquen a la porta.)

MERCÈ ¿Han trucat? ¡ Dèu sê el papà !

ENRICH (A Pau.) Apa, donchs, cap al balcó.

MERCÈ ¡ Cuyti, per Déu ; cuyti, amagui's,
abans no truqui més fort.

(Enrich acompanya a Pau fins a la porta dreta.)

ENRICH Recordi lo que li he dit

PAU Ho tindré molt present tot.

(Entrant y estenent els brassos enlayre. Enrich s'assenta. Mercè va a obrir.)

ESCENA X

ENRICH, MERCÈ y MATÍES pel fons.

ENRICH (Alsantse.) Bien venido, caballero.

MATÍES Bien hallado, señor mío.
¿Qu'està a punt de fê el *Tenorio?*

ENRICH Si, senyor.

MATÍES Donchs *al avío.*

ENRICH El tiempo no malgastemos.

MATÍES Això és. Sillas arrimad.

MERCÈ (¡ Quin compromís, Verge Santa !)

ENRICH (¡ Quin home més animal !)

(Matíes posa quatre cadires al costat de la taula. Matíes s'assenta al extrem de la taula. Mercè y Enrich, al costat, quedant a l'altre extrem de la taula una cadira desocupada. Tots s'omplen la copa de vi.)

MATÍES La apuesta fué...

ENRICH Porque un día,
¡ què un dia ! farà mitj quart,
li vaig dir que sortiría
tal com surt en el *Don Juan,*
la estatua de don Gonzalo
per la paret. Ja ho veurà.

MATÍES Y siendo contradictorio
al vuestro, jo vaig pensar :
ja m'agradaría veureho ;
y vostè y jo vam quedar
de reunînse els dos aquí

y ferho tal com ho fan
en teatres, en casinos,
en cafès y en societats.
¿No és aixís?

ENRICH No hi ha cap dubte,
y a més, que vàrem quedar
en que si jo conseguía
lo que tenía apostat
vostè em donava sa filla,
ja que estem enamorats.

MATÍES Es cosa que ho vaig prometre
y cumpliré lo pactat
si no falta a la promesa.

ENRICH Primer que'm tallin el cap.
(Si el senyor Pau, per desgracia,
m'arriba a fê un disbarat,
l'agafo pel coll, l'escanyo,
y el tiro escales avall.)

MATÍES ¿Somhi, donchs?

ENRICH Com vostè vulgui;
però abans hem de brindar.
(L'Enrich agafa la copa y l'aixeca.)
A que Dios le dé su gloria.

MATÍES (Agafa la copa, s'aixeca y fa el meteix.)
Mas com yo no crech que *yaya*
más gloria que la mortal,
no faig molt, en brindis tal,
més, per fervos contents, ¡vaya!
y brindo a que Dios te dé
la gloria, Comendador.
(Mentres beuhen se sent trucar, y don Matíes queda atontat y tremolant.)
¿Han trucat?

ENRICH Sí, si senyor.

MATÍES Vé quien. (A Mercè.)

MERCÈ (Anant a la porta dreta y obrintla de bat a bat.)
A nadie se ve.
¿Quién va allá? Nadie responde.

ENRICH Algún neula qu'ha passat
y al ser aquí haurà trucat
sin mirar siquiera donde.

MATÍES Ba, ba. Bebamos.
ENRICH Bebamos.
(Tornen a trucar més fort.)
MATÍAS *Pasada* me es ya la broma,
más *veuremos* quien asoma
mientras en la mesa estamos.
ENRICH (A Mercè.) (Hi veig massa mal talante.)
(Tornen a trucar molt més fort. Matíes s'aixeca y diu :)
MATÍES Señores : ¿a qué *trucar?*
los muertos *tienen que entrar*
por la pared : Adelante.
(Surt Pau. Matíes, al veure'l, cau a terra, y després, refentse del susto, s'aixeca. Mercè y Enrich fan l'adormit.)

ESCENA XI

Dits y PAU.

MATÍES (¡Ave María Purissima !
¡Hi ha sortit ! No ho creya pas.
¡Y aquests dos s'han adormit,
com en el *Tenorio* fan !)
¡Noya ! ¡Noy ! ¡Filleta meva !
Desperteuvos.
PAU (Ab la veu cambiada.) No ho faràn
hasta que me'n vagi jo.
MATÍES ¡Ja no hauría d'havê entrat !
M'hauría estalviat un susto
y de fê el paper que faig.
Y vostè, ¿qui és? ¿què vol?
PAU Que se'n vingui ab mi al instant.
MATÍES (Pensatiu.) Jo no entench aquest misteri.
(¿Y si això fos preparat
per aquests dos que aquí escolten
volentse de mi burlar?)
(Decidit.) Espera'm una miqueta
que prompte estaré arreglat,
y aniré a qualsevol puesto
pera aixafarvos el cap.

PAU ¡Ay, per Déu, senyor Matíes!
(S'agenolla.)

ENRICH (¡Pasterada!)

MERCÈ (A Enrich.) (¿Què ha passat?)

MATÍES ¿Estich despert o somnío?
¿Y qui sou vos? (A Pau.)

PAU Ja ho sabrà.
Soch el porter de sa casa,
por lo que guste mandar.
Y si vol saber la causa
del qu'acaba de passar,
assenti's, y desseguida
n'estarà ben enterat.

ENRICH ¡Ay, Mercè, quina pillada!

PAU ¿Què, m'esplico?

MATÍES Aneu al gra.

PAU El senyô y la seva filla
són els causants d'aquest cas.

MERCÈ (Aixecantse.)
Jo, papà; prò no tinch culpa
de rès del qu'ara ha passat.

MATÍES ¿Es cert això que'm diheu?
Noya: ¿tu m'has enganyat?

MERCÈ Si, papà; prò sens malicia.

ENRICH (Aixecantse.)
¡Jo l'hi puch assegurar!

MATÍES ¡Calleu! Vostè (A Enrich.) fassi el favor,
vàgisse'n del meu davant
y el qu'és en aquesta casa
no gosi a pujarhi pas,
perquè si l'hi torno a veure,
viu d'ella no'n sortirà.

ENRICH Me hacéis reir, don Gonzalo;
pues venirme a provocar
es como ir a amenazar
a un león con un mal palo.
¡Pènsishi bé, don Matíes!

MATÍES Fa rato que ho tinch pensat.

PAU (Ara no'm darà els dèu duros.)

MERCÈ Y si jo digués, papà,
que vostè és qui té la culpa
de tot el que'ns ha passat,

¿què diría?

MATÍES — Qu'és mentida.

MERCÈ — Donchs jo l'hi podré provar.
Fa ja temps té una manía
posada dins del seu cap
ab tot això del *Tenorio,*
comedies y comediants;
y com que l'Enrich m'estima
jo li he dit que's fes passar
per còmich, y d'aquest modo,
entre tots havem lograt
portâ a fi nostres enredos
quedantne vostè enganyat.

MATÍES — ¿Es dir que vostè no és còmich?

ENRICH — No senyor, soch advocat,
y si vostè no s'hi oposa
abans d'acabarse l'any
seré marit de sa filla...

MERCÈ — ¡Contesti! ¿Què hi diu, papà?

MATÍES — ¡Caseuvos!

MERCÈ — ¡Enrich!

ENRICH — ¡Felissos!

PAU — (Y jo encara no he cobrat.)

MATÍES — (A Pau.) ¿Y vostè, aquí, què hi espera?

PAU — Que'm perdoni el que ha passat
y dèu duros.

MATÍES — Dèu... *naranjas.*

ENRICH — Si, sogre; els hi haig de dar;
perquè com que'ls hi he promesos,
jo cumpleixo lo pactat.
(A Pau.) Teniu, y ara moltes gracies;
ja podeu anar cap baix.

PAU — (Agafant els papers.)
¡Desseguida! Vaja, buenas.
(Se'n va pel fons.)
No crech que m'atrapin pas.

ESCENA ÚLTIMA

Dits menos PAU.

ENRICH (Tocant l'espatlla de Matíes.)
Tot això ha sigut de broma.
MERCÈ ¿Oy, papà, que s'ha espantat?
MATÍES Espantat, no; però vaja,
mal rato m'heu fet passar.
(Ja no vull fer més comedia
ni parlar de comediants.)
(A Enrich.) ¿Sab, vostè, lo que pensava?
ENRICH ¿Què sé jo?
MATÍES Per celebrar
ab santa pau y armonía
lo que avuy queda arreglat,
jo, com a pare, proposo...
ENRICH ¡Fê el *Tenorio!*
MATÍES No, no, may.
¡No, per Déu! ¡Ditxós *Tenorio!*
Anânsen al restaurant;
y en lloch de dinar a casa
dinarem a Miramar.
ENRICH ¿Aprobado? (A Mercè.)
MERCÈ Aprobado.
MATÍES En marxa tots.
ENRICH Un instant.
(Al públich.) Aquesta obreta no té
cap gota de pretensió;
si no'ls ha agradat, perdonin,
no hem sabut ferho millô.

TELÓ